

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, SOCIOLOGIE ȘI
ASISTENȚĂ SOCIALĂ
DEPARTAMENTUL SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

CURRICULUM
la disciplina
SOCIOLOGIE JURIDICĂ
(ciclul I)

AUTOR:
Cheianu-Andrei Diana,
doctor în sociologie,
conferențiar universitar

Chișinău – 2020

Aprobat:

la ședința Departamentului Sociologie și Asistență Socială

din „_____” _____ 2020

Șef departament

1. PRELIMINARII

Cursul de **sociologie juridică** își propune să introducă studenții în cunoașterea științifică a sistemului juridic; să evidențieze importanța condițiilor sociale în evoluția instituțiilor și actelor de justiție; să releve relațiile dintre normele juridice, instituțiile juridice și cadrele fizice, sociale și umane care definesc realitatea juridică. O atenție deosebită se acordă specificului metodologiei sociologiei juridice, metodelor și tehnicilor de investigare în acest domeniu, analizei cercetărilor interdisciplinare (sociojuridice, juridico-sociale etc.) realizate în Republica Moldova.

Cursul oferă posibilitatea de a cunoaște și utiliza metode și tehnici de cercetare în practică, de a alege acele procedee de interpretare și analiză care evidențiază cel mai bine comportamentul persoanei umane în cadrul colectivității.

Curriculumul dat îndeplinește următoarele funcții:

- Prezintă repere în proiectarea didactică și realizarea cursurilor și seminarelor universitare;
- Constituie punctul de pornire în elaborarea testelor de evaluare, manualelor universitare, ghidurilor metodologice, notelor de curs.

Curriculumul dat este adresat studenților Ciclului I care-și fac studiile în domeniul 32 – Științe sociale.

II. ADMINISTRAREA MODULULUI / DISCIPLINEI

Codul modulului / disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Evaluarea		Responsabil de modul / disciplină
			C	S	L	Nr. de credite	Forma de evaluare	
SO	2	V	30	15	45	3	examen	Cheianu-Andrei Diana

Unități de conținut și repartizarea orientativă a orelor

Nr. d/ o	Unități de conținut	Ore		
		Curs	Seminar	Lucrul individual
1.	Sociologi a juridică – știință a interconexiunii socialului cu juridicul	2	2	4
2.	Constituirea și dezvoltarea sociologiei juridice	4	3	5
3.	Specificul metodologiei sociologiei juridice	4	2	8
4.	Dreptul ca factor de realizare a ordinii sociale și normative	4	1	5
5.	Egalitatea de gen din perspectiva sociologiei juridice	4	1	6
6.	Dreptul și violența în familie	4	2	6
7.	Fenomenul criminal în calitate de obiect al sociologiei juridice	4	1	5
8.	Modalități și tehnici de cunoaștere a fenomenului criminalității	4	3	6
	Total	30	15	45

III. COMPETENȚE

Cursul **Sociologie juridică** va ajuta la formarea următoarelor competențe:

- cunoaștere a sistemelor juridice din diferite țări;
- analiză a multiplelor determinări și consecințe sociale ale dreptului și justiției în diferite țări;
- comparare a modalităților de realizare a controlului social în diferite țări;
- analiză a diverselor fenomene juridice și a impactului social a acestora;
- evaluare a programelor de combatere a comportamentului antisocial;
- organizare și realizare a cercetărilor sociologice în domeniul dreptului;
- analiza și evaluarea cercetărilor sociologice în domeniul dreptului;
- înaintare a unor propuneri care ar contribui la perfecționarea sistemului juridic în societatea moldovenească.

IV. OBIECTIVELE GENERALE

- **La nivel de cunoaștere și comprehensiune:**
 - să interpreteze sistemele juridice din societățile democratice;
 - să relateze despre importanța condițiilor sociale în evoluția instituțiilor juridice și a actelor de justiție;
 - să descrie multiplele determinări și consecințe sociale ale dreptului și legislației în diferite societăți;
 - să identifice raporturile dintre drept și justiție și să relateze despre rolul și funcțiile acestora în societate.
- **La nivel de aplicare:**
 - să compare sistemele juridice din diferite țări;
 - să argumenteze rolul sociologiei juridice în soluționarea problemelor sociale;
 - să evalueze coraportul dintre libertate, responsabilitate și răspunderea juridică;
 - să analizeze diverse programe de prevenire a comportamentului antisocial;
 - să analizeze rolul și funcțiile dreptului în combaterea fenomenului de corupție.
- **La nivel de integrare:**
 - să monitorizeze și evalueze situația sociojuridică din Republica Moldova;
 - să evalueze politicile în domeniul dreptului;
 - să organizeze și să desfășoare cercetări în domeniul sociologiei dreptului;
 - să analizeze și evalueze diverse cercetări în domeniul dreptului;
 - să propună măsuri ce ar contribui la perfecționarea sistemului juridic.

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

Tema 1. Sociologi a juridică – știință a interconexiunii socialului cu juridicul	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none">- să descrie raportul sociologiei cu știința dreptului;- să analizeze obiectul de studiu al sociologiei juridice;- să caracterizeze funcțiile sociologiei juridice;- să argumenteze necesitatea sociologiei juridice;- să evalueze aportul sociologiei juridice depistarea, explicarea și depășirea problemelor sociale.	<ul style="list-style-type: none">• Obiectul de studiu al sociologiei juridice.• Dreptul ca fenomen social.• Funcțiile sociologiei juridice.• Raporturile sociologiei juridice cu alte domenii ale gândirii sociale. <p><i>Termeni-cheie: sociologie juridică, sociologie a dreptului, dreptul ca fenomen social, sistem juridic, fenomene juridice, funcții sociojuridice</i></p>

Tema 2. Constituirea și dezvoltarea sociologiei juridice	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să relateze despre procesul de apariție și dezvoltare a sociologiei juridice; - să descrie concepțiile socio-juridice; - să analizeze sistemele socio-juridice; - să evalueze aportul contribuțiilor românești în domeniul sociologiei juridice; - să evalueze dezvoltarea sociologiei juridice în Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Condițiile apariției și dezvoltării sociologiei juridice. • Evoluția concepțiilor socio-juridice. • Sociologia juridică sistemică. • Contribuții românești în domeniul sociologiei juridice. • Sociologia juridică în Republica Moldova. <i>Termeni-cheie: sociologia juridică, ordine juridică, drept restitutiv, drept represiv, nondrept</i>
Tema 3. Specificul metodologiei sociologiei juridice	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să relateze despre specificul metodologiei sociologice în cercetarea dreptului; - să descrie obiectivele metodologiei sociologiei juridice; - să caracterizeze modalitatea de cercetare a documentelor și faptelor socio-juridice; - să utilizeze metode și tehnici concrete în analiza problemelor cu caracter juridic; - să argumenteze necesitatea relațiilor de colaborare dintre juriști și sociologi în cadrul cercetărilor empirice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Specificul metodologiei sociologice în cercetarea dreptului. • Cercetarea documentelor socio-juridice. • Cercetarea faptelor socio-juridice. Volumul, structura și dinamica faptelor socio-juridice. • Metode și tehnici de cercetare în domeniul socio-juridic: logică, statistică, istorică, tipologică, sociologică, etc. <i>Termeni-cheie: metode logice, metode statistice, metode istorice, metode tipologice, tipologii criminogene, tipuri de infracțiuni</i>
Tema 4. Dreptul ca factor de realizare a ordinii sociale și normative	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească normele sociale și normele de drept, sancțiunile sociale și sancțiunile juridice; - să compare normele de drept, normele morale și obiceiurile; - să caracterizeze tipurile de sancțiuni sociale și juridice; - să evalueze importanța normelor de drept pentru realizarea ordinii sociale; - să prezinte impactul culturii asupra dreptului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Normele de drept, normele morale și obiceiurile. • Dimensiunea praxiologică a normelor. • Teorii referitoare la ordinea socială. • Sancțiunile sociale și sancțiunile juridice. • Absența dreptului (fenomenele de non-drept). <i>Termeni-cheie: ordine socială, ordine juridică, norme sociale, norme juridice, elemente ale normei juridice, sancțiuni sociale, sancțiuni juridice, control social, diversitatea dreptului</i>
Tema 5. Egalitatea de gen din perspectiva sociologiei juridice	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să relateze despre provocările în domeniul egalității de gen în Republica Moldova; Să evalueze contextul legal privind egalitatea de gen în diferite țări; - să caracterizeze cadrul instituțional din 	<ul style="list-style-type: none"> • Provocări în domeniul egalității de gen în Republica Moldova. • Contextul legal privind egalitatea de gen. • Cadrul instituțional în domeniul egalității de gen.

<p>Republica Moldova în domeniul egalității de gen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să analizeze modalitățile și mijloacele de realizare a concilierii vieții de familie cu activitatea profesională în Republica Moldova; - să prezinte rezultatele cercetărilor sociojuridice la tema egalității de gen în Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Concilierea vieții de familie cu activitatea profesională. • Promovarea implicării tatălui în creșterea copiilor. <p><i>Termeni-cheie: egalitate de gen, strategie în domeniul egalității de gen, cadru instituțional, conciliere a vieții de familie cu activitatea profesională</i></p>
Tema 6. Dreptul și violența în familie	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească violența și formele violenței în conformitate cu cadrul normativ din Republica Moldova; - să analizeze formele violenței în familie și particularitățile acestora în societatea moldovenească; - să propună măsuri juridice de prevenire și combatere a violenței în familie; - să prezinte rezultate a cercetărilor sociojuridice la tema violenței în familie realizate în Republica Moldova; - să argumenteze necesitatea cercetărilor sociojuridice la tema violenței în familie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul normativ privind prevenirea și combaterea violenței. • Violența familială. • Legea nr. 45 și formele violenței în familie. • Ordinul de restricție de urgență. • Ordonanța de protecție. • Particularitățile violenței familiale în societatea moldovenească. <p><i>Termeni-cheie: violența fizică, violența psihologică, violența sexuală, violența economică, violența spirituală, ordin de restricție de urgență, ordonanță de protecție</i></p>
Tema 7. Fenomenul criminal în calitate de obiect al sociologiei juridice	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptele de crimă, criminal, criminalitate; - să analizeze mijloacele utilizate în lupta împotriva criminalității; - să compare diferite teorii etiologice, evidențiind specificul abordării; - să argumenteze importanța politicii anticriminale în societatea contemporană. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptele de crimă, criminal, criminalitate. Codul Penal. Codul de procedură penală. • Practica anticriminală. • Teoriile etiologice și factorii de bază ale acestora. • Cercetarea fenomenului criminalității. Metode specifice: anchetele de autoconfesiune, biografiile criminale, etc. <p><i>Termeni-cheie: crimă, criminalitate, criminal, infracțiuni, tipuri de infracțiuni</i></p>
Tema 8. Cercetarea fenomenului criminalității	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să descrie fenomenul de criminalitate; - să caracterizeze particularitățile cunoașterii fenomenului criminal din perspectiva sociologiei juridice; - să analizeze tehnicile de cercetare macro-criminologice evidențiind specificul aplicării; - să explice tehnicile de cercetare micro-criminologice. - să argumenteze necesitatea utilizării tehnicilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Cercetarea fenomenului criminalității. • Tehnici de cercetare macro-criminologice: statistici criminale, anchete de autoconfesiune, anchete de victimizare, estimările privind costul crimei. • Tehnici de cercetare micro-criminologice: biografiile criminale, examenul clinic, studii pe cohorte etc. <p><i>Termeni-cheie: fenomenul criminalității, cunoaștere descriptivă, cunoaștere cauzală,</i></p>

macro- și micro- în cercetarea fenomenului criminalității în R. Moldova.	<i>cunoaștere dinamică, cunoaștere axiologică, tehnici de cercetare macro-criminologice, tehnici de cercetare micro-criminologice</i>
Tema 9. Rolul și funcțiile dreptului în combaterea fenomenului de corupție (opțional)	
Obiective	Unități de conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptul de corupție; - să analizeze tipurile de corupție existente în Republica Moldova; - să propună mecanisme de prevenire a corupției; - să prezinte rezultatele cercetărilor sociologice privind corupția în Republica Moldova și să argumenteze necesitatea realizării recomandărilor propuse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de corupție. • Tipurile specifice de corupție în Republica Moldova. • Mecanisme privind prevenirea și combaterea corupției. • Cercetări sociologice privind problema corupției în Republica Moldova. <i>Termeni-cheie: corupție, corupție activă, corupție pasivă, corupție pralamentarăcorupție guvernamentală, corupție judiciară, corupție electorală</i>

V. SUGESTII METODOLOGICE

Specificul cursului și particularitățile repartizării orelor pe unități de învățare (30 ore – *curs*, 15 ore – *seminar*) determină demersul didactic. Accentul va fi pus pe proiectarea și realizarea cursurilor mixte, problematizate etc.

Seminarele vor fi axate pe unități complexe de învățare și orientate la formarea de competențe proiectate. Diversitatea formelor de realizare a seminarelor va asigura motivația studenților pentru învățare și va genera contexte reale de învățare prin metode active și interactive.

Ideea-cheie a metodologiei propuse în curriculum constă în promovarea învățării centrate pe student – activitate de construire individuală a cunoașterii; studentul se informează, selectează, apreciază, analizează, compară, clasifică, transferă, descoperă, rezolvă, concluzionează etc. Cu alte cuvinte studentul realizează demersuri constructiviste, iar activitatea profesorului nu se axează numai pe furnizarea de informații (*ce să învețe*), dar pe sprijinirea și îndrumarea studenților în procesul de învățare (*cum să învețe*), exersându-și competențele de gândire superioară, activă, logică, analitică, critică.

Activitatea de evaluare va fi realizată pe trei dimensiuni: *evaluarea inițială, formativă și sumativă*.

Evaluarea inițială va fi proiectată și realizată, pentru a stabili nivelul de pregătire a studenților pe dimensiunea cursului, dar și pentru stabilirea liniei de start în vederea realizării procesului de formare.

Activitatea de *evaluare formativă* este proiectată de către profesor prin sarcini didactice, formulate prin prisma finalităților curriculare (cursului/ seminarului). Sarcinile didactice se formulează taxonomic, pe niveluri cognitive: cunoaștere, aplicare, integrare.

O parte integrantă a evaluării formative este *autoevaluarea*. Aceasta reprezintă o finalitate educațională de natură formativă. În acest caz, studenții aplică criteriile de evaluare pentru a stabili legătura dintre achizițiile pe care le dețin și obiectivele proiectate/rezultatele așteptate.

Evaluare sumativă se realizează la sfârșitul semestrului, prin susținerea examenului. Cea mai utilizată metodologie de evaluare din cadrul testărilor intermediare și a examenelor scrise este *testul sumativ*. Evaluarea sumativă este precedată, de regulă, de activități de recapitulare și de sistematizare a cunoștințelor.

VI. LUCRUL INDIVIDUAL

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Eseu: 1. De ce și pentru ce este necesară Sociologia juridică, 2. Cum sociologia juridică ajută la soluționarea problemelor sociale	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea • Analiză, • Reflecții critice 	<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul analizei să corespundă rigorilor <ul style="list-style-type: none"> - științifice - lingvistice - critice, etc. • Caracter analitic Volum 2 pagini	Septembrie
2.	Analiza unei cercetări în domeniul sociologiei juridice	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea • Analiză, • Reflecții critice 	<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul analizei să corespundă rigorilor <ul style="list-style-type: none"> - științifice - lingvistice - critice, etc. • Caracter analitic • Volum 5 pagini 	Octombrie
3.	Elaborarea, realizarea și prezentarea unui cercetări în domeniul sociologiei juridice	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea • Elaborarea designului cercetării. Proiectarea etapelor, etc. • Documentarea • Realizarea investigației • Prezentarea rezultatelor 	<ul style="list-style-type: none"> • Actualitatea temei de cercetare • Selectarea metodelor/tehnicilor adecvate de studiu. • Originalitatea formei de prezentare • Corectitudinea utilizării termenilor • Relevanța concluziilor și recomandărilor 	Cu cel puțin 1 săptămână înainte de prezentarea rezultatelor în cadrul seminarului de finalizare a cursului

VII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Albuț C. *Sociologie juridică*. – Iași, 1993.

Banciu D. *Sociologie juridică*. – București, 1995.

Carașciuc L., *Măsurăm corupția: de la sondaj la sondaj*. – Chișinău, 2007.

Cheianu-Andrei D., Sîmboteanu D. și alții. *Copiii victime ale infracțiunilor și procedurile legale*. – Chișinău, 2013

Cheianu-Andrei D., Sîmboteanu D. *Corelația dintre abuzul sexual în copilărie și comportamentul sexual riscant ulterior. Studiu*. – Chișinău, 2016.

Cheianu-Andrei D., Bayram N. *Asigurarea victimelor violenței sexuale la protecție legală și socială adecvată în Republica Moldova*. – Chișinău, 2016

(<http://sociopolis.md/asigurarea-accesului-victimelor-violentei-sexuale-la-protectia-legala-si-sociala-adecvata-in-republica-moldova>)

- Cheianu-Andrei D. (coord.). *Bărbații și egalitatea de gen*. – Chișinău, 2015.
(http://cdf.md/files/resources/89/Studiul_B%C4%83rba%C8%9Bii%20C8%99i%20Egalitatea%20de%20gen%20C3%AEEn%20Republica%20Moldova.pdf)
- Ciucă V.M. *Lecții de sociologie a dreptului*. – Iași, 1998.
- Mîndru V., Carașciuc L. *Corupția rutieră din municipiul Chișinău: studiu sociologic*. – Chișinău, 2004
- Monitorizarea politicilor anticorupție în Republica Moldova*. – Chișinău, 2009.
- Obreja E., *Studiu privind executarea hotărârilor Curții de Conturi și integritatea auditorilor acesteia*. – Chișinău, 2009.
- Pînzari S., Carașciuc L., etc. *Diagnosticul mitei în afaceri*. – Chișinău, 2005.
- Popa N. *Prelegeri de sociologie juridică*. – București, 1983.
- Popa V., Munteanu I., etc. *Corupția politică: context și semnificații*. – Chișinău, 2001.
- Popescu S., Piiescu D. *Probleme actuale ale metodologiei juridice*. – București, 1979.
- Vlăduț I. *Introducere în sociologia juridică*. – București, 2003.
- Vlăduț M., Banciu D. *Sociologie juridică*. – București, 1993.
- Voinea M. *Sociologia dreptului*. – București, 1994.
- Карбонье Ж. *Юридическая социология*. – Москва, 1986.
- Кудрявцев В., Козмирчук В. *Современная социология права*. – Москва, 1995.
- Кульчар К. *Основы социологии права*. – Москва, 1981.
- Подгурецкий А. *Очерк социологии права*. – Москва, 1974.